

Jaarverslag Wetterskipsfraksje 2021

Voorwoord

Begin 2021 dachten we dat langzaamaan alles weer 'gewoon' zou worden. Dat werd het niet. We hebben slechts enkele keren fysieke bijeenkomsten kunnen houden en van werkbezoeken was al helemaal nauwelijks sprake. Dat is jammer, want debat en ontmoeting zijn toch de sjeu van het werk van volksvertegenwoordiger.

Na drie droge zomers werd die van 2021 drijfnat. We kennen de beelden uit Zuid Limburg, maar op 25 juli viel er 113 mm regen in Sumar; de grootste etmaalhoeveelheid ooit in Fryslân gemeten. En een maand later was het weer raak. Nu in Súdwest Fryslân met hoeveelheden boven de 100 mm. Daarmee werd het nieuwste IPCC-rapport in de praktijk zichtbaar: Meer weersextremen door snellere opwarming. En de invloed van de mens, is niet meer 'zeer waarschijnlijk', maar 'onbetwistbaar'.

Wetterskip Fryslân heeft een belangrijke rol in tegengaan van verdere opwarming en aanpassen aan de gevolgen die er nu al zijn in ons gebied. Het oude adagium dat maatregelen 'haalbaar en betaalbaar' moeten zijn volstaat niet meer.

Henni van Asten
Fractievoorzitter PvdA Wetterskip Fryslân

▲ Het nieuwe IPCC-rapport voorspelt meer weersextremen door snellere opwarming. Wat dat betekent, werd dit jaar zichtbaar in Limburg en Súdwest-Fryslân.

Veiligheid

Hoewel de R.J. Cleveringsluizen bij Lauwersoog zijn overgedragen aan de burens van Noorderzijlvest, betaalt Wetterskip Fryslân mee oan het onderhoud. Twee van de drie bouwwerken staan immers op Fries grondgebied. De afgelopen jaren werd gewerkt oan de sluisokers en -deuren. Daarna was de coating van de bouwwerken oan de beurt. Sinds kort kunnen voorbijgangers op de N361 de gebouwen weer uitepaktd en mooi opgeknaptd zien. Iets verderop is in 2021 de laatste kilometer van de Lauwersmeerdijk opgeleverd. Dat is in het kader van het Hoogwaterbeschermdingsprogramma (HWBP), een programma om door 1500 kilometer dijkverbetering en -versterking Nederlanders veiligheid te bieden tegen zeespiegelstijging en overstromingen van rivieren door natuurgeweld. Gelukkig wordt er ook altijd naar koppelkansen gekeken bij zo'n programma. Bij dit HWBP-project is dit de realisatie van de Waddentribune. Een mooie plek om uit te zien over Wad en Zee.

In 2021 moesten we besluiten nemen over twee andere HWBP-projecten. Op Schiermonnikoog gaat het om dijk- en duinversterking. Wij hebben erop aangedrongen om alle belanghebbende partijen, waaronder natuurlijk de inwoners van het eiland, nauw bij de planontwikkeling te betrekken.

▲ Na een jarenlange discussie is op 25 mei 2021 het Veenweideprogramma 2021 – 2030 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Wetterskip.

Dat gebeurt ook bij het project Koehool – Lauwersoog. Daar hebben we bovendien samen met andere partijen een motie ingediend in dit project vooral te streven naar de ontwikkeling van kwelders en voorlanden, wat niet alleen een mooie groene dijk oplevert, maar ook vogelrust- en foerageergebieden.

Hoewel wij er vaak stellen dat het HWBP financieel een maatje te groot wordt voor een provincie met veel kustlijn en weinig inwoners, wil ons Dagelijks Bestuur nog steeds niet het gesprek aan het Rijk om de verantwoordelijkheid voor de zeewering weer terug te nemen. Een mooi punt voor de verkiezingen in 2023, maar we hebben ook onze PvdA-bestuurders in de Unie van Waterschappen gevraagd op dit gebied een tandje bij te zetten.

Voldoende

Er is in 2021 veel aandacht geweest voor de aanpak van het veenweidegebied. Na een jarenlange discussie is op 25 mei 2021 het Veenweideprogramma 2021 – 2030 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Wetterskip. Een dag later stemden ook de Provinciale Staten in met het programma. Kernpunten in het programma zijn ondermeer het inzetten op gebiedsprocessen (bijv. met alle partijen in het gebied op basis van vrijwilligheid kijken of een hoger peil kan worden ingesteld). Ook is er veel aandacht voor flankerend beleid voor de landbouw. Hoe kan je blijven boeren bij een hoger peil en welke compensatie hoort daarbij? Een groot risico bij dit programma is dat er nog veel te weinig geld voor is. Slechts 10% van de dekking is geregeld. Een belangrij-

ke opdracht is dus het verkrijgen van extra financiering. Voor ons sprong er een ander belangrijk punt uit: de aanpak van de funderingsproblematiek. Met dit programma wordt een (voorzichtige) stap gezet in de vorm van een Funderingstafel en aankondiging dat er een fonds gaat worden ingericht.

Tegelijkertijd is er vanuit onze fractie aangedrongen opeen ruimhartige vergoeding en het voorkomen van discussies over de oorzaak van de funderingsschade. Mensen moeten niet in de knel komen door onmogelijke discussies over de precieze oorzaak.

Schoon

KRW (Kader Richtlijn Water)

In november stond de Kader Richtlijn Water (KRW) weer op de agenda. Met plannen voor verbetering van de waterkwaliteit in 2022 – 2027, De gepresenteerde strategie kwam erop neer: we doen wat haalbaar en betaalbaar is, want het behalen van álle waterkwaliteitsdoelen is nu eenmaal onbetaalbaar. Wij vonden die behoudende inzet teleurstellend en daarom hebben we, samen met andere partijen, twee moties ingediend voor meer ambitie. Gelukkig heeft de portefeuillehouder beide moties overgenomen en gaat hij actiever zoeken naar meer cofinanciering. Wij hebben benadrukt dat het Wetterskip wel zuinig kan doen, maar dat we daarmee risico's lopen op boetes vanuit de EU vanwege te weinig inspanning om ecologische doelen te halen. Ons motto is: liever méér geld naar maatregelen, dan geld naar boetes! We zijn aan onszelf en de generaties na ons verplicht het maximale te doen voor schoon, gezond water.

Exotenbestrijding

Het afgelopen jaar was er een enorme groei-explosie van de grote waternavel. Complete watergangen en vijvers groeiden dicht. Deze uitheemse waterplant verdringt het inheemse waterleven op agressieve wijze. Daarnaast zijn er grote effecten op doorstroming, wateraanvoer, bevaarbaarheid en waterkwaliteit. Door zijn snelle groei kan de waternavel moeilijk bestreden worden. Dat lukt alleen door hele watergangen leeg te hekelen. Helaas verdwijnen daarmee ook andere, waardevolle soorten, zoals bijvoorbeeld krabbenscheer. De onderhoudskosten gaan enorm omhoog. Het grootste

probleem is dat er geen gezamenlijk bestrijdingsplan is. Overheden, terreinbeheerders en andere belangenorganisaties moeten daar zo snel mogelijk mee aan de gang! Maar ook moeten inwoners zich bewuster worden van het gevaar van dit soort vijverplanten. Dus: gooi vijver- en aquariumafval nooit in open water of in het riool!

Medicijnresten

In december werd het Algemeen Bestuur geïnformeerd Over de situatie van medicijnresten in ons oppervlaktewater. De boodschap was dat de concentraties van individuele stoffen mee vallen. Dat lijkt misschien niet heel zorgelijk, maar er ontbreekt nog wel veel kennis over de lange termijn effecten op het waterleven. Wij hebben onze zorg uitgesproken over de samengestelde effecten van alle medicijnresten én microverontreinigingen in ons oppervlakte water. Hoe erg zal de toxiciteitsdruk in de toekomst toenemen? Dat moet goed gemonitord worden.

Rietproef Lauwersmeer

In het Lauwersmeer wordt de waterstand kunstmatig laag gehouden. Dat is goed voor de landbouw. Maar er spelen meer belangen in het gebied, zoals natuurbelangen (o.a. Natura 2000) en recreatie en toerisme (wandelaars, vogelaars, watersporters en vissers). Het lage waterpeil is slecht voor het ecosysteem van het Lauwersmeergebied. Waterriet verdwijnt, waardoor oevers afkalven. Zo verdwijnen broedgebieden voor zeldzame vogels, paaigebieden voor vissen en amfibieën en verslechtert de waterkwaliteit. Om het waterriet weer te laten groeien is een natuurlijker, hoger waterpeil no-

▲ Bij het industrieterrein Zwette VI vlakbij Leeuwarden staat dit innovatieve gemaal Nieuw Stroomland. Het zuivert water uit de omliggende polders en industrieterreinen.

dig. 'De rietproef' is een tijdelijke peilverhoging, waarbij nauwkeurig wordt onderzocht wat de effecten zijn en hoe het beste rekening kan worden gehouden met verschillende belangen. Door ongunstige weersomstandigheden is de proef niet volledig volgens plan verlopen, maar er zijn toch wel meetgegevens verzameld bij hoge waterstanden. In december besloten de provinciale- en waterschap bestuurders dat de rietproef geen vervolg meer krijgt. Ondertussen gaat het Lauwersmeergebied steeds verder achteruit, dus wij vinden het erg jammer dat er geen vervolgonderzoek komt.

Peilbesluiten

In 2021 heeft het Algemeen Bestuur weer veel peilbesluiten genomen, waarvan een deel gelukkig hogere peilen betrof. Er zaten ook ultrakleine peilgebiedjes bij. Peilbesluiten vergen veel papierwerk (al gaat dat tegenwoordig digitaal) en hebben daarnaast een lange voorbereidingstijd. Soms zijn andere ontwikkelingen, zoals woningbouw, al zover gevorderd dat we als Algemeen Bestuur alleen nog maar 'ja' kunnen zeggen. Daarom hebben we ons sterk gemaakt om veel vroeger in het proces te worden betrokken.

Middelen

Vorig jaar zijn er een aantal discussieavonden geweest over de toekomst van het Wetterskip en

de betaalbaarheid van het watersysteem in de toekomst. De uitkomsten waren dat er niet direct oplossingen zijn voor de financiële knelpunten, behalve dan uiteraard het verhogen van de waterschapslasten. Daar is uiteraard weinig animo voor. Andere door ons voorgestelde oplossingen zijn: andere financieringsbronnen aanboren (bijvoorbeeld het programma waar deels met rijksgegeld de dijken worden versterkt), samenwerking met andere partijen, zoals de provincie en kritisch kijken naar alle waterzuiveringen en het aantal peilvakken. In 2022 wordt deze gesprekscyclus vervolgd.

Begroting 2022 en kwijschelding

In december moesten we tegen de begroting voor 2022 stemmen. De coalitie koos niet voor bovenstaande suggesties, maar voor een verhoging van de tarieven en (het allerergste): dat de kwijschelding voor minima deels wordt afgeschaft. Dat kunnen wij vanuit onze kernwaarden als sociaaldemocraten natuurlijk niet steunen. In een tijd dat veel gemeenten hun minimabeleid uitbreiden en de kosten van levensonderhoud flink stijgen kun je zoiets niet maken.

Bovendien zijn we ervan overtuigd dat de gekozen maatregel meer geld kost dan het oplevert. Wanneer mensen niet kunnen betalen moet er ingevorderd worden en dat kost een veelvoud dan de gedeeltelijke afschaffing van de kwijschelding oplevert. Dat zagen sommige coalitiepartijen ook wel in, maar ja de coalitie-discipline eiste alle 13 stemmen voor deze slechte maatregel (want de tegenstemmers waren met 12). We wisten natuurlijk allang dat 13 een ongeluksgetal is.

Klimaat

Op Trump en wat andere klimaatontkenkers na, zal iedereen zich bewust zijn van de noodzaak van een schone, niet fossiele energievoorziening. Daarvoor heeft het Rijk het Nationaal Programma RES opgezet, waarin 30 regio's een Regionale Energie Strategie moeten beschrijven. In Fryslân werken gemeenten, provincie, Wetterskip, energiecoöperaties, bedrijfsleven, netbeheerder en maatschappelijke organisaties samen om plannen te maken voor het opwekken van duurzame energie. Fryslân heeft zich beperkt tot de bestaande plannen tot 2030 voor zonneweides, zonnedaken en wind energie op het land en in het IJsselmeer. Wij hopen op meer ambitie en stappen verder, waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden voor mensen met een smalle beurs voor besparingsmaatregelen en nieuwe energievormen.

Boven de Waddeneilanden wordt een windpark aangelegd. Zo'n grootschalig windpark zorgt voor duur-

zame energie, zonder de nadelen van windparken op land als horizonvervuiling, geluidsoverlast etc. Echter in de buurt van ons Werelderfgoed Waddenzee moet je heel goed bewust zijn van de gevolgen van het aan land brengen van elektriciteit van dat windpark en ook voorsorteren op de aanleg van meer windparken in de toekomst. Met die boodschap hebben we samen met de Statenfractie onze bestuurders naar de onderhandelings tafel met Rijk en TenneT gestuurd. Gelukkig is de optie dwars door de Waddenzee naar een transformatorhuis in Burgum afgefallen. We zijn nog steeds niet tevreden, want het nieuwe tracé gaat weliswaar een stuk oostelijker en naar de Eemshaven, maar ons nog niet oostelijk genoeg. Onze Kamerfractie probeert dat tij nu te keren.

Jaarlijks besteedt Wetterskip Fryslân een half miljoen euro aan innovatie. Dat doet ze niet alleen, maar liefst samen met partners als andere waterschappen, wetenschappers en bedrijven. Zo wordt bijvoorbeeld samen met andere waterschappen biologisch afbreekbare kunststof uit rioolwater geproduceerd en wordt bij Gemaal De Heining de glasaal gemonitord middels een

▼ *In de tijd dat de kosten voor levensonderhoud flink stijgen, willen wij de kwijschelding voor minima niet deels afschaffen.*

▲ In de Neushoorn organiseerden we samen met de Staten en het Gewest het PvdA Fryslân Festival, waar o.a. Hans Spekman sprak over armoede.

glasaaldetector. Wij hebben al voor de komst van een nieuwe innovatienota aangedrongen op meer sociale projecten. Die bleven achter bij de technische projecten, terwijl de wijze waarop burgers worden betrokken bij waterbeleid innovatieve werkwijzen vraagt en klimaatmaatregelen ook het leven van mensen met een smalle beurs groener moeten maken. Onze wensen zijn verwoord in het nieuwe innovatie- en educatiebeleid. We gaan er scherp op letten dat ze worden uitgevoerd.

Partij

Het PvdA-netwerk voor waterschapsbestuurders zal in de toekomst regelmatig digitale bijeenkomsten (blijven) organiseren. Het overdragen van kennis kan prima digitaal en kost veel minder (reis)tijd. Dat heeft positieve effecten op de deelname.

Zo hebben we uitgewisseld over de wettelijke borging van rekenkamers. Dit heeft geleid tot een brief naar de Unie van Waterschappen en munitie voor onze Kamerleden. Er is een Kamermeerderheid voor de verplichting van een rekenkamer voor Waterschappen. Daar zijn wij heel blij mee. Ook zijn er goed bezochte webinars georganiseerd over klimaatadaptie in de stad, op het platteland en in het kustgebied en aanpassing van het belastingstelsel. Eenmaal konden we even fysiek bijeenkomen en zagen in Leidse Rijn hoe in een woonwijk mooie klimaatmaatregelen zijn genomen.

De Friese PvdA had geluk. Samen met Staten en Gewest organiseerden we op 1 oktober een festival in Neushoorn. Daar kwamen diversiteit en inclusie aan bod, hield Hans Spekman een betoog over armoede en de noodzaak voor kinderen om mee te kunnen doen en er waren workshops over onderwerpen die Staten en Wetterskip aangaan, zoals gaswinning en energietransitie. Interessant en bovendien leuk om veel bekenden, maar ook onbekenden te treffen.

Nawoord

2022 zal het laatste volle jaar worden van deze bestuursperiode. Daarin zullen wij natuurlijk weer inzetten op een sociaal, eerlijk en duurzaam Wetterskip Fryslân. We gaan aan het werk met een nieuw verkiezingsprogramma, waarvoor we informatie hopen op te halen in gesprekken met burgers, vertegenwoordigers van allerlei organisaties en partijgenoten binnen en buiten de provincie, (waaronder oude en nieuwe raadsleden).

Daarbij zullen we helaas ons steunfractielid Rolf van der Straten moeten missen. Rolf is op 6 februari 2022 op 56-jarige leeftijd overleden. Hij was bij de start van onze fractie in 2019 gemotiveerd om ons terzijde te staan rond thema's als duurzaamheid en biodiversiteit. Maar digitaal was niks voor hem. Hij was een man van ontmoeten, praten, grapjes maken en meedoen, waardoor wij maar korte tijd van zijn inzet en expertise gebruik hebben kunnen maken. Dank voor je inzet Rolf.

HENNI VAN ASTEN
Fractievoorzitter
Lid algemeen bestuur

T: 06 – 40 15 28 41
E: hvanasten@wetterskipfryslan.nl

HENK MULDER
Lid algemeen bestuur

E: hmulder@wetterskipfryslan.nl

ANNELIES STOLP
Lid algemeen bestuur

T: 0516 – 52 24 10
E: astolpdeboer@hotmail.com

Ter nagedachtenis aan
Rolf van der Straten
9-12-1996 – 6-4-2022

SIEPIE HYLKEMA
Fractievoolger

T: 06 – 54 35 08 25
E: shylkema@knid.nl

Colofon

Tekst: Annelies Stolp, Henk Mulder en Henni van Asten
Vormgeving: Partij van de Arbeid Fryslân
Foto's: Annelies Stolp, Partij van de Arbeid Fryslân